Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol Gogledd Eryri a gynhaliwyd ar ddydd Llun 7fed Mawrth 2022 am 6:30yh Cyfarfod Zoom Ar-lein

Presennol - **Aelodau** :	Mr Edwin Noble (Cadeirydd)	Mr Arthur Davies
	Mr John Gladston	Mr Richard Williams
	Mrs Kate Worthington	Mrs Hillary Davies
	Mr David Firth (Joan)	Mr Mark Jones
	Mr Robin Parry	Mr Tim Jones
Swyddogion / Siaradwyr:	Peter Rutherford (PCE)	Adam Daniel (PCE)
	Rhys G Roberts (CG)	Rhian Williams (PCE)

EN Cadeirydd – croesawyd pawb i'r cyfarfod heno.

1.	**Ymddiheuriadau:**	Mrs Hilary Davies	Mr Callum Muskett
		Mrs Molly Lovatt (CNC)	

2 Cofnodion Blaenorol

Soniodd MJ (o dan eitem 7) ei fod yn golygu bod nifer o bobl yn ymweld â Swyddfeydd y Parc Cenedlaethol yn gofyn am wybodaeth (ac nid ei fusnes o ym Mhenrhyndeudraeth).

Byddai PR yn cofnodi'r diwygiad hwn.

Cymmeradwywyd

3. ***Materion yn Codi***

i) Terfyn Cyflymder Pen y Pass

Dywedodd PR wrth yr aelodau eu bod o'r diwedd wedi derbyn ymateb gan Adran Briffyrdd Gwynedd ar y mater hwn (ynghlwm fel eitem 4iii). Roeddent wedi dweud eu bod wedi nodi pryderon ac awgrymiadau aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol a'u bod yn gweithio gyda'r ymgynghorwyr PCE ac wedi nodi meysydd lle gallai fod angen adolygu terfynau cyflymder gan gynnwys rhan Pen Pass o'r A4086.

Dywedodd PR fod hyn yn rhywbeth yr oedd y Fforwm Mynediad Lleol wedi tynnu sylw ato yn y gorffennol a'n bod yn awr yn gweld rhywfaint o ymateb i'w safbwyntiau.

ii) Ras Cefn y Ddraig

Cafwyd adroddiad am rai mân anawsterau rhwng hel defaid ar y Carneddau a rhan gyntaf y ras Cefn y Ddraig a oedd yn cychwyn o Gonwy – mae’r gweithgareddau hyn yn digwydd ar yr un diwrnod bob blwyddyn ac ni fu unrhyw wrthdaro yn y gorffennol.

Yr oedd wedi ymweld â'r tirfeddiannwr dan sylw ac wedi rhoi'r ddwy ochr at ei gilydd i drafod hyn a gobeithio eu galluogi i weithio o amgylch amserlen ychydig yn wahanol neu opsiynau eraill.
Gofynnodd EN a oedd yn rhaid i hwn fod yr un diwrnod.

Atebodd PR fod dyddiadau ar gyfer y ras yn cael eu pennu ar gyfer yr un cyfnod yn flynyddol er mwyn galluogi cyfranogwyr i wybod pryd yr oeddent yng nghyd destun digwyddiadau eraill a hefyd o ran sylw yn y wasg ac ar y teledu, a'r cynllunio ar gyfer digwyddiadau eraill ar gyfer yr holl arosfannau dros nos ledled Cymru. Mae'r ras hon yn cychwyn yng Nghonwy ac yn gorffen yng Nghaerdydd dros gyfnod o 5 diwrnod. Y dyddiad hefyd oedd y dyddiad traddodiadol ar gyfer hel defaid ar y Carneddau ac ni fyddai'n deg disgwyl iddynt ei newid. Roedd yn hyderus y gallent ddod o hyd i ateb ymarferol gan fod pawb yn awyddus i gydweithio'n gyfeillgar. Efallai fod y tywydd ar y diwrnod arbennig hwnnw hefyd wedi bod yn ffactor gyda chymylau sylweddol isel iawn a oedd wedi ychwanegu at y dryswch.

iii) Gwybodaeth am y Llwybr Llechi

Yn dilyn sylw gan aelod o'r Fforwm Mynediad Lleol roedd PR wedi adolygu'r arweinlyfr Llwybr Llechi a chadarnhaodd nad oedd fawr o wybodaeth am nwyddau a gwasanaethau lleol megis llety. Roedd hyn yn siomedig a byddai'n trafod hyn gyda'r awdur ar ran aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol ar y cyfle nesaf i gael ei farn ar hyn.

4. Gohebiaeth

i) Llythyr at y gweinidog – darpariaeth ar gyfer beiciau modur oddi ar y ffordd.

Dywedodd PR ei fod wedi derbyn ateb – *ymddiheurodd nad oedd ar gael yn y cofnodion. Rhannodd sgrin.* Roedd llythyr y Fforwm Mynediad Lleol (a gymeradwywyd gan y ddau Fforwm Mynediad Lleol) wedi gofyn i'r Gweinidog a ellid darparu rhai safleoedd amgen ar gyfer beicwyr modur oddi ar y ffordd o fewn tir coedwigaeth CNC yn enwedig o ystyried y nifer cynyddol o broblemau sy'n digwydd yng nghefn gwlad gan gynnwys Parciau Cenedlaethol. Nid oedd yr ymateb wedi bod yn rhyw ffafriol iawn, ond roedd wedi nodi'r pwyntiau a godwyd gan y Fforymau Mynediad Lleol. Roedd y Gweinidog wedi datgan y byddent yn ymgynghori'n eang y gaeaf nesaf fel rhan o'u hadolygiad o ddyfodol a chyfeiriad y goedwig genedlaethol ac efallai y bydd cyfle inni fynegi ein barn bryd hynny.

Ychwanegodd PR fod hyn ychydig yn siomedig ond nid yn annisgwyl, ond byddai'n monitro pryd fyddai'r adolygiad yn cael ei gynnal ac yn sicrhau bod y Fforymau Mynediad Lleol yn cael cyfle i gyfrannu.

Soniodd JG y gallai'r Ddeddf Mwyngloddiau a Chwareli chwarae rhyw ran yn hyn o beth pe bai lleoedd addas.

Atebodd PR fod hwn yn bwynt diddorol a bod yna griw lleol yn ardal Nantlle ac ardal Penygroes wedi ceisio cael cyfleusterau a chwrs ffurfiol mewn hen chwarel segur. Byddai'n holi a oeddent wedi gwneud unrhyw gynnydd. O ran datblygiadau o'r fath yr anhawster bob amser oedd y Ddeddf Mwyngloddiau a Chwareli a hefyd y system gynllunio nad oedd yn ddigon hyblyg o ran caniatadau er y byddai hwn yn amgylchedd cwbl gaeedig a dan oruchwyliaeth ac yn amgylchedd diogel.

Soniodd DG am lwybr Pigyn Escob yn ardal Penmachno sydd bellach mewn cyflwr difrifol gyda gyrwyr oddi ar y ffordd a beiciau modur yn ei ddefnyddio. Mae'n Ffordd Ddi-ddosbarth (FfDd) ac mae mewn cyflwr cynddrwg erbyn hyn fel ei bod yn anodd cerdded arno.

Nododd PR fod EN wedi codi hyn o'r blaen o ben Dolwyddelan. Awgrymodd y dylid cynnal ymweliad safle i weld hyn. Byddai'n ceisio trefnu rhywbeth unwaith y byddai cyfyngiadau Covid i gyd wedi'u clirio.

Soniodd MJ fod peth gweithgaredd anghyfreithlon wedi bod yn digwydd yn ardal Llyn Tecwyn Uchaf (ger Llandecwyn/Talsarnau) ac yn cael mynediad i'r llethrau cyfagos.

Byddai PR yn ymholi ymhellach am hyn, gan mai gwybodaeth newydd oedd hon.

ii) Llythyr i Adran Briffyrdd Cyngor Gwynedd

iii) Llythyr ymateb gan Gyngor Gwynedd

Trafodwyd yn flaenorol

5. **Adain Wardeniaid –** diweddariad ar raglen waith yr adain, gweithgareddau, a chyllid ar gyfer 2021-22 - **Adam Daniel – Pennaeth Gwasanaeth.**

Eglurodd AD eu bod wedi cael cadarnhad yn ddiweddar ynghylch cyllid ar gyfer ei staff Wardeinio tymhorol yr haf hwn. Roeddent hefyd yn y broses o recriwtio Warden parhaol ar gyfer yr Wyddfa a Warden dros dro yn ardal Dyffryn Conwy tra bod ein Warden parhaol ar secondiad i CNC tan fis Medi.

Soniodd fod y gwaith prosiect yn Ffridd Uchaf i symud ac uwchraddio'r llwybr ceffylau wedi ei gwblhau a'u bod wedi derbyn adborth cadarnhaol iawn yn ei gylch gan y cyhoedd fel cyswllt newydd (a llwybr cylchol) i Lôn Gwyrfai, coedwig Beddgelert ac ymlaen.

Roedd uwch Warden y gogledd wedi bod yn cynnal trafodaethau gyda grŵp UNESCO (Tirweddau Llechi Cymreig Gogledd-orllewin Cymru) gyda'r bwriad o ddatrys rhai problemau mynediad yn rhai o'r ardaloedd o amgylch Cwm Pennant.

Roedd yr adain hefyd yn cyfrannu at gynllun CTL y Carneddau ac yn helpu i sefydlu Taith Gylch y Carneddau a rhywfaint o waith ymgysylltu cymunedol. *Roedd y Swyddog Prosiect wedi cynnig rhoi diweddariad i'r Fforwm Mynediad Lleol ar y prosiect ym mis Mehefin.*

Roeddent hefyd wedi derbyn cyllid grant ar gyfer dwy astudiaeth dichonoldeb ac ar gyfer gwaith gwella traciau yng Nghapel Curig - gobeithir y bydd rhain yn cael eu cwblhau tua diwedd mis Mai neu i mewn i fis Mehefin.

Roedd Cylchdaith yr Wyddfa yn mynd yn ei flaen, ac maent bellach yn agos at gael croesfan ffordd ffurfiol yn Nant Gwynant i gysylltu ochrau dwyreiniol y llwybr yn ffurfiol (ger caffi Bethania). Fel rhan o'r gylchdaith mae'r rhan sy'n llwybr ceffyl Maescwm – Brithdir bellach wedi'i hailwynebu ac wedi'i chwblhau.

Y rhan nesaf yw Brithdir i Gaffi Caenant ar drac Llanberis (llwybr cyhoeddus yn unig). Esboniodd ei fod yn ceisio barn aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol ar hyn a dangosodd fap a rhai lluniau o'r adran yr oedd angen ei defnyddio wedi cynyddu yn y blynyddoedd diwethaf. Pwysleisiodd fel Llwybr Cyhoeddus yn unig y byddai'r gwaith sydd ei angen a byddai'n adlewyrchu hyn felly byddai'r gwaith peirianyddol sydd ei angen yn llai i'w orffen gydag oddeutu 1.25m o led - yn bennaf fel y mae ar hyn o bryd.

Gofynnodd EN a oeddent yn gwneud gwaith ar yr holl adran honno.

Dywedodd AD eu bod yn edrych ar y cyfan ond nid oedd angen gwaith ar bob rhan gan fod rhai wedi'u bitshio yn flaenorol ac mewn cyflwr rhesymol ond bod gwaith i'w wneud ar ei ddraenio a rhywfaint o arwynebu ar hyd rhai rhannau o'i hyd.

Ychwanegodd PR ei bod yn bwysig nodi mai Llwybr Cyhoeddus oedd hwn ac nid llwybr ceffyl / march a byddai math a graddfa'r gwaith yn adlewyrchu hyn.

Soniodd AD fod hwn hefyd wedi dod yn llwybr hynod boblogaidd o ran defnydd lleol yn ystod Covid. Gofynnodd am farn bobl ar y gwaith hwn.

Gofynnodd EN faint o amser y byddai'r gwaith hwn yn ei gymryd

Amcangyfrifodd AD tua 6 mis i'w gwblhau.

Dywedodd RP ei fod wedi bod i fyny Maescwm sawl gwaith ac roedd yn meddwl bod hwn yn waith ardderchog. Roedd yn ymwybodol bod rhywfaint o feirniadaeth wedi bod.

Atebodd AD fod rhai wedi beirniadu y gallai hyn fod wedi'i or-beirianyddu. Ond roedd mewn cyflwr gwael ac roedd llawer o'r trac gwreiddiol wedi'i orchuddio â llithriad pridd a malurion, wedi dioddef difrod dŵr sylweddol mewn rhai rhannau ac nid oedd draeniad ochr yn bodoli. Llwybr ceffyl oedd hwn felly roedd angen ei wella ar gyfer amrywiaeth o ddefnyddwyr. Roedd bob amser yn anffodus bod rhai pobl, yn ystod y gwaith sy'n mynd rhagddo, wedi cael yr argraff anghywir cyn i'r gwaith orffen neu cyn iddo gael amser i hindreulio, roeddynt yn hyderus y byddai'n cael ei groesawu ac yn addas at y diben ar gyfer y dyfodol.

Gofynnodd KW a oedd unrhyw ddata defnyddwyr ar gael ar yr adran arfaethedig hon i warantu'r swm o arian a gaiff ei wario. Roedd yn ymwybodol bod angen gwaith ar rai adrannau, ond roedd rhai adrannau eisoes wedi'u gosod ac mewn cyflwr da a dylid eu cadw fel y maent.

Roedd AD yn gwerthfawrogi barn KW a chadarnhaodd nad oedd unrhyw fwriad i roi wyneb newydd arno yn ei gyfanrwydd gan fod rhai rhannau mewn cyflwr da ac y byddent yn aros fel y maent a dim ond y rhannau hynny yr oedd angen gwaith arnynt fyddai'n cael eu gwella. Cadarnhaodd nad oedd cownteri ar y rhan honno ond bod hwn yn rhan o Gylchdaith yr Wyddfa a bod hwn yn ddolen gyswllt bwysig yn y llwybr cyffredinol.

Gofynnodd KW a fyddai'r gorffeniad cyffredinol yn debyg i'r gwaith blaenorol yn Nant Gwynant a oedd yn `tyfu'n ôl i mewn`.

Cadarnhaodd AD y byddai ond ar raddfa lai.

Soniodd JG am lwybrau serth ac weithiau maent yn anodd eu croesi mewn mannau hygyrch i bobl ansicr ar eu traed – mae'r dynesiad at Gwm Idwal yn enghraifft o hyn. Mae'r bobl hynny wedyn yn tueddu i gerdded ar yr ochrau gan ychwanegu at y problemau erydiad.

Dywedodd AD fod pitshio yn sgil, ac nad oeddent yn ffafrio pitshio ym mhobman gan ei fod yn amlwg ei fod yn anaddas yn enwedig lle mae arwyneb agregau gwastad yn ddigonol. Roeddent ar hyn o bryd yn gwneud gwaith ar Fynydd Moel (Cader Idris) ac yn amlwg roedd angen cryn dipyn o waith pitshio ar gyfer hyn ond roeddent yn gwerthfawrogi nad dyna oedd yr ateb bob amser.

Dywedodd PR ei fod yn cyfaddef yn rhydd eu bod mewn rhai mannau wedi gorlifo yn y gorffennol – roedd rhan isaf Maescwm bellach wedi'i ddisodli gan arwyneb agregau ond ar y pryd ychydig o reolaeth dŵr oedd o Faescwm ei hun ac roedd llifeiriant o ddŵr yn eu hwynebu, a oedd wedi erydu'r llwybr tua 500mm ar y pryd. Diolch byth, roedd hyn bellach wedi cael sylw llawer uwch i fyny ac felly nid oedd angen pistshio'r rhan honno bellach. Yng Nghwm Idwal (ac 20 mlynedd yn ôl) roedd pitshio yn cael ei ystyried yn waith angenrheidiol ond erbyn heddiw gyda gwell rheolaeth ar ddŵr (cwlferi/ochr a thraws-ddraenio) yna fe allai rhywfaint ohono fod wedi cael wyneb agreg.

Waeth ble maen nhw mae angen i'r Parc Cenedlaethol feddwl ymhell i'r dyfodol a darparu a chynnal y llwybrau hyn. Yng ngoleuni'r difrod stormydd a maint y traffig, y glawiad uwch yr ydym wedi'i brofi yn y blynyddoedd diwethaf, nid oes gennym unrhyw ddewis heblaw adeiladu traciau a llwybrau a all wrthsefyll yr amodau hyn.

Gofynnodd EN pryd yr oedd y swyddog ar secondiad yn cael ei benodi.

Roedd AD yn gobeithio y byddai hyn yn fuan ond bod y Warden aral blaenorol wedi bod yn ei le i helpu.

Diolchodd EN i AD am ei ddiweddariad

6. *Dywedodd PR oherwydd anawsterau logistaidd nid oedd ffigyrau Monitro 2021 ar gael eto ar gyfer Eitem 6 ond bod Rhys Roberts - Swyddog Arfordirol Gwynedd wedi gwirfoddoli i roi diweddariad i ni ar eu gweithgareddau a phrosiectau Llwybr Arfordir Cymru Gyfan.*

Diweddariad Llwybr Arfordir Cymru Gyfan (LlACC) - Swyddog Mynediad Arfordirol Gwynedd – Rhys Roberts.

Roedd gan RR ddiddordeb mewn clywed am y defnydd cynyddol o lwybrau lleol yn ystod Covid a dyma hefyd oedd eu profiad pan oeddent wedi gweld llawer mwy o bobl leol yn defnyddio eu rhan benodol o'r LlACC.

Eglurodd fod yna waith amrywiol ar y gweill ar draws rhan Gwynedd o'r llwybr ond y byddai'n rhoi diweddariad iddynt ar y pwyntiau pwysicaf.

Roedd rhai tirfeddianwyr wedi gofyn a oedd modd gwneud gwaith cadwraeth arall o fewn yr LlACC megis plannu coed, pyllau dŵr a phlannu gwrychoedd. O ystyried y ceisiadau hyn roeddent wedi gofyn i LlC drwy CNC a oedd cyllid ar gael ar gyfer gwaith o'r fath ac roedd yr ymateb ganddynt yn gadarnhaol iawn. Ers hynny roeddent wedi

derbyn arian grant i redeg prosiect peilot ar fferm yn ardal Abersoch. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys 400m o gloddiau newydd, clirio prysgwydd, trefnau pori newydd ar y llethrau arfordirol i weddu i'r Frân Goesgoch a phlanhigion eraill. Mae'r cynllun hwn bellach yn dod i ben a bydd y peilot hwn yn cael ei werthuso. Roedd yn hyderus y gallai LlC, yn seiliedig ar y Cynllun Peilot Gwynedd hwn, fod yn awyddus i ymestyn hyn ar draws y LlACC.

Eleni bydd y LlACC yn dathlu ei ben-blwydd yn 10 oed. Cyhoeddodd y bydd yr arweinlyfr yn cael ei gyfieithu i'r Gymraeg am y tro cyntaf – Bangor i Borthmadog ac yn cael ei lansio yn Nant Gwtheryrn ddechrau'r haf yma.

Roedd LlC wedi comisiynu adolygiad o'r LlACC yn ddiweddar ac roedd y Gweinidog dan sylw wedi gofyn am adborth o wahanol chwarteri gan gynnwys y Fforymau Mynediad Lleol er bod hyn dros gyfnod byr ac yn cynnwys trafodaethau gyda staff arfordirol ledled Cymru. Roedd Parc Cenedlaethol Eryri hefyd wedi ymateb gyda'u barn. Roedd cyllid yn y dyfodol yn un o'r prif bryderon.

Pe bai unrhyw aelod o'r Fforwm Mynediad Lleol yn dymuno gofyn unrhyw gwestiynau pellach byddai'n hapus i'w trafod neu fel arall gallent ofyn ar-lein drwy wefan Gwynedd unrhyw bryd.

Cadarnhaodd PR fod LlC wedi anfon y cais hwn yn ymwneud â'r adolygiad llwybr arfordirol at ein Prif Weithredwr a'u bod wedi ymateb ers hynny. Y prif bwyntiau a wnaeth PCE yn yr adolygiad oedd:

- Edrych ar y defnydd o lwybr yr arfordir ar gyfer hawliau uwch lle bo modd – beiciau a/neu ddefnyddwyr ceffylau/ pobl anabl.
- Ystyried cysylltiadau cymunedol mwy arfordirol – mewndirol i alluogi mwy i elwa.
- Sicrhau bod cyllid yn y dyfodol yn ddigonol ac wedi'i warantu
- Penderfynu ar ei statws ffurfiol a chenedlaethol – fel Llwybr Cenedlaethol, coridor mynediad CGHT neu'n syml fel Hawliau Tramwy Cyhoeddus.
- Er mwyn sicrhau bod ôl-rowlio'r arfordir oherwydd erydiad yn broses lawer haws nag yr oedd ar hyn o bryd o dan y ddeddfwriaeth priffyrdd bresennol.

Ychwanegodd RR nad oeddent wedi cael llawer o gyfle i fynegi eu barn gan fod yr adolygiad hwn yn cael ei gynnal dros gyfnod byr iawn. Cytunodd fod creadigaethau HTC yn araf i'w cyflawni o dan y ddeddfwriaeth gyfredol ac y byddai symleiddio a chyflymu'r broses yn fuddiol.

Soniodd JG ei fod wedi derbyn rhai cwynion o Lanfairfechan ynghylch rhywfaint o waith dros dro a oedd yn ei gwneud yn anodd cael mynediad gyda chadair olwyn.

Dywedodd RR ei fod yn ymwybodol o'r anhawster dros dro hwn, ond roedd hyn yn ardal LlACC Conwy ac nid o fewn Gwynedd. Byddai RR yn trosglwyddo manylion y Swyddogion perthnasol a hefyd ei e-bost i JG.

Diolchodd EN i RR am roi o'i amser i roi'r diweddariad diddorol hwn i aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol.

7. Diweddariad ar Strategaeth Hamdden Ddrafft APCE – Peter Rutherford

Dywedodd PR wrth yr aelodau mai'r testun a gyflwynwyd yn y cyfarfod diwethaf oedd y drafft terfynol fwy neu lai cyn iddo fynd i'r Tîm Rheoli.

Aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol oedd y cyntaf i weld hyn ac roedd yn awyddus i annog aelodau i adolygu hyn a dod yn ôl ato gydag unrhyw syniadau neu gefnogaeth i'r ddogfen yn enwedig y datganiadau gweithgaredd. Pwysleisiodd fod yn rhaid i gynnwys y ddogfen gyfan fod yn gydnaws â Chynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol - *a fabwysiadwyd eisoes gan Awdurdod y Parc* . Byddai'r ddogfen derfynol yn cael ei llenwi â ffotograffau amrywiol a'i gwneud yn haws i'w darllen fel dogfen gyhoeddus.

Roedd yn bwysig bod hon yn strategaeth hirdymor a oedd â'r gallu i addasu i newid ymddygiad hamdden a deddfwriaeth yn y dyfodol.

Roeddent yn rhydd i anfon e-bost ato neu gysylltu ag ef yn uniongyrchol.

Gofynnodd EN a oedd amserlen ar gyfer hyn

Dywedodd PR ei fod yn gobeithio y byddai hyn yn mynd i'r tîm Rheoli ym mis Mai ond pe bai'r aelodau'n dymuno gwneud sylw arno ymlaen llaw yna byddai'n croesawu unrhyw fewnbwn.

8. Diweddariad ar raglen Gwirfoddolwyr PCE Caru Eryri 2022

Eglurodd PR nad oedd adroddiad llawn ar gael heno. Fodd bynnag, bydd cynllun Caru Eryri 2022 ar gyfer gwirfoddolwyr yn dechrau eto dros y Pasg sydd i ddod mewn modd tebyg i gynllun y llynedd gyda gwirfoddolwyr allan ar ddydd Gwener, dydd Sadwrn a dydd Sul. Eu prif weithgareddau oedd cysylltu â'r cyhoedd, codi sbwriel a gwneud rhywfaint o waith cynnal a chadw sylfaenol lle bo modd.

Gwnaethpwyd hyn i gyd ar y cyd â Chymdeithas Eryri - Cymdeithas Eryri a oedd wedi cynorthwyo'r PC hefo'r cynlluniau blaenorol.

9. Diweddariad Grŵp Diwygio Mynediad – Peter Rutherford

Eglurodd PR y diweddaraf cyn belled ag y gwyddai ef.

Mynediad at ddŵr :

Roedd dau grŵp trafod mynediad at ddŵr wedi bod.

Mynediad at ddŵr mewndirol o fewn tir mynediad CGHT - a drafodwyd gan Grŵp Diwygio Mynediad 3 a ii) mynediad at ddŵr mewndirol a oedd wedi'i drafod gan is-grŵp o'r Fforwm Mynediad Cenedlaethol (FfCC). Felly, roedd y broses hon wedi bod yn gymhleth hyd yn oed i swyddogion proffesiynol.

Ym mis Tachwedd 2021, roedd y Gweinidog wedi nodi nad oedd yn cyd-fynd â'r safbwyntiau a gynhwyswyd yn adroddiad is-grŵp y FfMC ac nad oedd yn bwriadu bwrw ymlaen â'u hargymhellion.

Ychwanegodd PR nad oedd wedi cytuno â rhai o gynigion y grŵp yn enwedig unrhyw gyfundrefnau codi tâl a fyddai wedi bod yn gam yn ôl yn ei farn ef. Fodd bynnag, roedd yn cefnogi'r syniad o ryw fath o system gofrestru o fewn cyrff llywodraethu megis Canŵio Cymru neu Gymdeithasau Canŵio Prydain (ac yswiriant yn dilyn hynny) a fyddai'n ddefnyddiol i dirfeddianwyr yn achos atebolrwydd neu eraill sy'n monitro afonydd.

O ystyried y sefyllfa hon roedd yn anodd nawr gweld beth oedd barn LlC ar y mater hwn, ond bu hyn yn destun trafodaeth faith ers 2015. Roedd yn fwy nag amlwg bod ein model ein hunain ar Gonwy uchaf wedi gweithio'n dda ac wedi tawelu'r sefyllfa. Lle bu gwrthdaro blaenorol ac roedd hyn bellach wedi cael ei sefydlu ers 2013. Roedd y trefniadau hyn yn seiliedig ar ddefnyddio'r pwyntiau mynediad/allanfeydd cydnabyddedig, meddu ar fesuryddion lefel dŵr digonol, gosod arwyddion anamlwg a gosod seilwaith bach.

Gofynnodd EN a fyddai unrhyw yswiriant yn orfodol.

Atebodd PR fod hynny'n dibynnu ar yr hyn a fyddai'n ymddangos yn y pen draw mewn unrhyw ddeddfwriaeth yn y dyfodol. Nid oedd yn ffafrio cynllun gwirfoddol y dylent gael eu trwyddedu mewn rhyw ffurf a dod o dan ryw fath o gorff rheoli.

Roedd RP wedi gweld y llythyr gan y Gweinidog. Dyfynnodd o ymateb y Gweinidog “Mae gennyf amheuon ynghylch codi tâl am chwaraeon padlo a allai arwain at gyfyngu ar fynediad yn hytrach na’i ehangu yn enwedig i bobl ar incwm isel. Felly nid wyf yn bwriadu ariannu gwaith pellach ar y model penodol hwn ar hyn o bryd.”

Roedd hyn yn siomedig ac nid oedd LlC yn mynd i ariannu gwaith pellach, felly rydym wedi dod i stop pendant ar ôl cymaint o drafod yn y blynyddoedd diwethaf. Roedd yn cytuno â rhai agweddau ar yr adroddiad – yn enwedig rhyw fath o system codi tâl a/neu drwyddedu yn enwedig gan fod yn rhaid i bysgotwyr dalu sy’n ymddangos yn drefniant tecach. O ran trwyddedu o dan gorff llywodraethu – roedd yn gwerthfawrogi nad oedd pob canŵ/padlwyr yn aelod o unrhyw gymdeithas felly gallai hynny fod yn anodd pan fo llawer iawn o weithgarwch o’r fath yn ‘answyddogol’. Roedd hefyd o blaid y cysyniad y dylai unrhyw fynediad at ddŵr fod yn amgylcheddol gynaliadwy.

Roedd cwestiwn hefyd ynghylch pwy fyddai’n ‘plismona’ mynediad at ddŵr yn y pen draw. Nid oedd gan CNC yr adnoddau ar gyfer hyn (pe bai’n dod yn gylch gorchwyl iddynt wneud hynny).

Dywedodd JG fod hyn i raddau helaeth yn ymwneud â mynediad at ddŵr i bobl yn gyffredinol ac nid yn unig yn ymwneud â chanŵ-wyr ac aelodau o glybiau. Roedd nofwyr gwyllt yn enghraifft o ddefnyddwyr eraill cyrff dŵr ac mae'r gweithgaredd hwn yn cynyddu ac yn dda i les corfforol a meddyliol pobl.

Dywedodd PR fod JG wedi gwneud pwynt dilys iawn ac os oedd unrhyw ymgynghori pellach yna dylid tynnu sylw at y pwyntiau hynny.

Dywedodd MJ ei fod wedi bod yn bysgotwr yn llawer hirach nag y bu'n ganŵ-wr a'i fod wedi clywed sawl safbwynt dros nifer o flynyddoedd. Fel pysgotwr roedd yn fwy na pharod i dalu am ei drwydded a mynediad i'r afon. Fel defnyddiwr dŵr mae ganddo gaiacau, canŵod, a bwrdd padlo a gofynnodd sut y gellid cymhwyso system drwyddedu ar gyfer ei holl fathau o gychod i'w holl grefftau a allai fod yn afrealistig.

Fel y soniwyd, nid oedd llawer o `badlwyr` yn aelodau o unrhyw un o'r cymdeithasau canŵio ac ni fyddai llawer eisiau ymuno a gallai hynny fod yn broblematig o ran plismona. Ei gyfatebiaeth oedd faint o ddifrod y gallai beic mynydd ei wneud ar drac o'i gymharu â chanŵ ar ddŵr ac a ddylent hefyd gael eu trwyddedu. Roedd yn ddadl anodd o hyd.

Soniodd PR ei fod yn meddwl mai ‘cychod cludadwy’ oedd y diffiniad.

Ychwanegodd JG fod hyn yn cael ei gymhlethu ymhellach gan ganŵod/caiacau chwyddadwy.

Dywedodd DF fod cychod chwyddadwy / pwmpiadwy a all fynd fwy neu lai ar unrhyw ddŵr erbyn heddiw. Credai y dylai unrhyw drwyddedu fod yn seiliedig ar system debyg i'r drwydded bysgota a weinyddir gan yr awdurdod dŵr.

Ychwanegodd TJ nad oedd llawer o bobl sy'n defnyddio'r awyr agored yn aelodau o unrhyw gyrff llywodraethu neu gymdeithasau. Nid oedd yn meddwl ei bod yn ymarferol i gael trwydded ar gyfer pob bad / cwch dŵr, ond yr unigolyn ddylai fod.

Roedd wedi gweld drosto'i hun y problemau ar rhaeadrau Llwybr Watkin a oedd yn enghraifft nodweddiadol lle'r oedd yn ymddangos yn sefyllfa anhrefnus. Credai mai sylfaenol i hyn oedd defnyddio a hyrwyddo'r Côd Cefn Gwlad i annog ymddygiad mwy cyfrifol yng nghefn gwlad.

Ychwanegodd RP fod llawer iawn mwy y gellir ei wneud o ran addysg gyhoeddus mewn perthynas â mynediad at ddŵr. Roedd yna lawer o ddefnyddwyr anffurfiol nad oes ganddynt unrhyw syniad beth yw'r ddeinameg o ran rheoli pysgod, diogelwch, deddfwriaeth, bioddiogelwch neu bryderon amgylcheddol eraill.

PR (trwy'r Cadeirydd). Ychwanegodd fod ffurfioli pwyntiau mynediad/allanfeydd, cael lefelau dŵr digonol, materion cadwraeth (yn enwedig yn y gaeaf ar gydlifiadau afonydd/aberol ar gyfer adar mudol) a hefyd mewn rhyw ffordd yn indemnio tirfeddianwyr yn ei farn ef yn bwyntiau hollbwysig i’w cytuno ar reoli mynediad at ddŵr yn gyffredinol. Fodd bynnag, gall fod yn anodd lledaenu’r negeseuon hynny heb ddeddfwriaeth.

Dywedodd EN fod y rhan fwyaf ohonom yn dweud pethau tebyg.

Cŵn ar Dennyn

Dywedodd PR mai’r canlyniad cyffredinol oedd y gallent argymell cefnogi’r syniad o gael cŵn ar dennyn byr gan ddefnyddio’r ymadrodd ‘yng nghyffiniau da byw’. Mae'n bosibl y gellid eu cynnwys mewn Cod Cefn Gwlad diwygiedig.

Dywedodd DG y dylai pob ci ar dir amaethyddol fod ar dennyn yn ei farn ef.

Gallai EN weld pwynt DG ond y byddai llawer iawn o wrthwynebiad i orfodi cwn i fod ar dennyn bob amser yng nghefn gwlad. Byddai addysgu’r cyhoedd yn dod yn hollbwysig i ymdrin â’r mater hwn yn y tymor hir.

Ychwanegodd PR ei fod yn deall y safbwynt hwn yn llawn, ond dyna oedd yn ymarferol i'r cyhoedd a beth fyddai'n gweithio ar lawr gwlad.

Fforymau Mynediad Lleol

Eglurodd PR fod yna is-grŵp a oedd wedi bod yn trafod amrywiol faterion yn ymwneud â rheoli Fforymau Mynediad Lleol.

Ar hyn o bryd mae'r ddeiliadaeth yn 3 blynedd, ac roedd hyn yn feichus i'w reoli ac yn gromlin ddysgu serth i aelodau newydd. Roedd rhai o'r grŵp (gan gynnwys ef ei hun) wedi argymell bod hwn yn dymor penodi 5 mlynedd ar gyfer aelodau. Gallai deiliadaeth cadeiryddion fod yn hyblyg a cawsai’r Fforwm Mynediad Lleol unigol benderfynu arno'n flynyddol neu am y cyfnod llawn.

Y mater arall oedd pam nad oedd y Fforymau Mynediad Lleol ar y rhestr o ‘ymgynghoreion statudol’ ar gyfer materion yn ymwneud â Hawliau Tramwy Cyhoeddus. Roedd hwn yn anomaledd y dylid ei ystyried hefyd pe bai rheoliadau'n cael eu hadolygu.

10. ***Eitemau Agenda a argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf:***

i) Strategaeth Mynediad
ii) Diweddariad gwirfoddolwyr
iii) Ffigurau Monitro Ymwelwyr 2021
iv) Diweddariad ar brosiect CTL y Carneddau
v)

11. Unrhyw Fater Arall

i) Er gwybodaeth, hysbysodd DF yr aelodau y byddai Rheilffordd Ucheldir Cymru (RhUC) yn ailddechrau gwasanaeth cyfyngedig o ddiwedd mis Mawrth. Byddai gwasanaethau trwodd o Gaernarfon i Borthmadog ond yn rhedeg ar ddydd Gwener a dydd Sadwrn gyda gwasanaethau cyfyngedig o Gaernarfon i Feddgelert a Phorthmadog i Feddgelert ar y dyddiau eraill. Bellach mae modd cael tocyn yr holl ffordd i Blaenau drwy newid trenau.

ii) Gofynnodd AD a oedd yr aelodau'n fodlon iddynt barhau â gwelliannau Brithdir fel yr amlinellwyd yn gynharach.

Cytunwyd a byddai PR yn cofnodi hyn.

12. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf : 6 Mehefin 2022

Manteisiodd EN ar y cyfle i ddiolch i'r holl aelodau a swyddogion am eu presenoldeb a'u cyfraniad heno gan obeithio y byddai'n cael ei gynnal y tro nesaf wyneb yn wyneb.